

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

*V edinosti je moč.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Govor državnega poslanca profesorja Fr. Šuklje-ja.

(V seji državnega zbora dne 19. aprila t. l. v generalni debati o budgetu. Po stenografskem zapisniku.)

(Dalje.)

Pred nekaterimi leti so jako ponižali tarife za les, ki se vozi iz Galicije v Trst. Škoda je pa imela naša lesna kupčija, posebno ker pri nas ogromno stane spravlanje lesa do železnice.

Letos je pa nas zadela refakcija od premoga. Štajerci imajo le majhno škodo. Jedini premogovnik, katerega imamo na Dolenjskem, v Zagorji, v katerem je delalo 700 delalcev in se je na leto izkopal 1,200.000 metričnih centov, je pa zaradi te umazane barantije moral ustaviti delo. (Čujte! na desnici.) Še za to se ni zadošči skrbelo, da bi ti delalci dobili delo mej avstrijskimi mejami.

Čital sem nedavno vsaj v „Laibacher Wochenblattu“, da so ti revni ljudje morali iti celo v premogovnike zapadne Galicije, da si zaslužijo borni košček kruha, katerega je jim — odpustite, da se tako izrazim — odžela semitska lakomnost.

Sedaj pa vzemimo drugo vprašanje. Kako je pa se železnicami? O južnej železnici molčim; dobro so jo razumeli položiti baš po najnerodovitnejših krajih preko Kranjske na potu k morju. Drži čez Ljubljansko barje in kjer je na Krasu kak od Boga prav zapuščen kraj, gotovo ondu skozi polje južna železnica. Poglejmo drž. železnice. Na Kranjskem je le 98.4 kilometrov drž. železnice. V kakej razmeri je to z drugimi deželami? V tej zadevi smo uže mi na škodi. Koroška n. pr. ima 222 kilometrov drž. železnice; celo mala Istra ima 164 kilometrov železnice in še tako zanemarjena Dalmacija, s katero mi delimo usodo avstrijske pepeluške, ima 125 kilometrov železnice.

Naglašam, da je baš to tako hudo za nas, ker nemamo v večji in rodovitnejši polovici dežele prav nobene železnice, in so vsa naša prizadevanja za njo dosedaj bila neuspešna. Uočaj sem se v tem obziru pred dvema letoma staviti resolucijo. Kaj je s to resolucijo, še nesem mogel

zvedeti. Brez sledu je zginola in visoka vlada dosedaj še ni storila resnega koraka, da bi se naredila dolenska železnica, o kateri se uže govori 25 let, in za katero je dežela pripravljena doprinesati velike žrtve. In tako godi se nam tudi v drugih ozirih.

Vzemimo n. pr. trtno uš, ki je velika nevarnost za naše vinstvo! V ta namen se je res postavilo 23.500 gl. v letošnji državni proračun; a če pogledate, kaj se je pri nas storilo, da bi se odpravila strašna nevarnost, prepričali se bodete takoj, da bi bilo še mnogokaj treba. Ameriške trte prodajajo za drag denar kmetom, ki večkrat še za sol nemajo, in poleg tega pa še take, da jih precejšnji odstotek ne uspeva. (Prav res je!) Tu bode pač treba kaj več storiti.

Treba bode pa misliti na druge stvari, n. pr. regulovanje Krke, katero sem jaz bil sprožil in je je zagovarjal tudi naš voditelj v zbornici poslancev, moj častiti prijatelj dr. Poklukar.

To vse so stvari, katere visokej vladi najnujnejše preporočam. Dovolite mi kot generalnemu govorniku nekaj političnih opazek. Rad bi ogledal najprej onega poslanca, ki po starej tradiciji — če je dobra ne vem — vsako leto začneja to debato, to je spoštovanega gospoda poslanca notranjega mesta Graškega, vit. Carnerija.

Navadno potegne z direktorjem v predigri k Götthejevemu Faustu; s tem pravi: Ihr wisset wohl, was wir bedürfen, wir wollen starke Getränke schlürfen“. Rekel bi, da takrat ni bil srečen s svojimi ingredijenci. Jaz se prištevam k najpazljivejšim poslušalcem gospoda poslanca Carnerija in sicer iz dobrega uzroka. Stvarno budgetarnega se od njega malo naučim, a zato te odškoduje z obilnostjo krilatih besed, katere kar iz rokava siplje, in vrneš se zadovoljen na svoj sedež, kajti svest si si, da si jako obogatel s zbirko parlamentarnih, spomina vrednih stvari. Letos pa uže tega ni bilo. Poslušal sem govor njegov, ga pazno prečital, toda našel sem le jeden stavek, ki spomina na stari boljši čas.

To je stavek, da večina hoče „Nemce pripraviti ob stare pravice, ob vodstvo“. V mnogojezični državi je popolnem prav,

— Ne strašite se, za Boga, ne strašite se! rekel je sè slišnim in tihim glasom. Jaz nimam namere škodovati vam; prišel sem prosit vas neke milosti.

Starka je gledala molče nanj in, kakor se je videlo, ni ga slišala. Herman je menil, da je gluha in naklonivši se nad samo nje uho, ponovil jej je isto. Starika je molčala kakor prej.

— Vi, nadaljeval je Herman, lahko ustanovite mojemu življenju srečo in to vas ne bode ničesa stalo; jaz vem, da znate vi uganoti tri karte zaporedoma... Herman se je ustavil. Grofinja, zdelo se mu je, umela je, kaj od nje zahteva; kazno je bilo, da išče besed za svoj odgovor.

— To je bila šala, rekla je konečno: prisegam vam, to je bila šala.

— S tem se ni možno šaliti, dejal je srdito Herman. Vzpomnite se Čaplickega, kateremu ste pomogli priigrati.

Grofinja se je vidno vznemirila. Črte njene izobrazile so silno dušno razburjenost, no ona je kmalu pala v prejšnjo brezčuvstvenost.

— Morete li, nadaljeval je Herman, naznačiti mi te tri vérne karte?

Grofinja jo molčala, Herman je nadaljeval:

— Komu hranite svojo tajno? Vnučkom? Oni so bogati tudi brez tega; oni ne vedo niti cene denarjem. Zapravljivcu ne pomorejo vaše tri karte. Kedor ne umeje varovati očetove dedščine, on gotovo umre v siromaštvu, ne glede ni na kako demonsko pomoč. Jaz nisem zaprav-

da narod, ki kar se tiče števil, dnevnih in gospodarskih sposobnostij, prekaša druge in daje tudi več vojakov, prevzame vodstvo. To je faktum, kateremu se vsi radi uklanjajo. Da bi pa to bila pravica, ki bi pristojala kakemu narodu, kot podedovano, zgodovinski utrjeno pravo, kot pravica, ki velja za vse čase, ter izključuje tekmeča, to je nekaj, kar smo se morali naučiti še le od gosp. Carnerija. (Dobro! Dobro! na desnici.) In da se je ta stavek razlegel iz srede stranke, ki se ponaša s svojim liberalizmom, ki vedno govori o enakosti pred postavo, da ga slišimo iz ust moža, ki tako slabo govori o fevdalni politiki, ki pa na vso moč propoveduje aristokracijo [plemena. (Dobro! Dobro! na desnici.) To bi bila stvar, katerej bi se bil moral jako čuditi, da je nesem slišal iz ust tega filozofičnega poslanca zelene Štajerske, katerega mnenje nekako čudno nasprotuje mišljenju drugih ljudij.

(Konec prih.)

Občni zbor

Slovenske Čitalnice dne 27. maja 1888.

Ko se je ob napovedanej uri okolo 6³/₄ zvečer zbralo dovoljno število družtvenikov, začne družtveni predsednik gosp. M. Polič zborovanje; najprej predstavi zboru vladnega zastopnika viteza Vidica, potem pa v lepem govoru poudarja, da kakor bodo družtveniki razvideli iz tajnikovega in blagajnikovega poročila, odbor letos ni miroval, temveč pridno delal v korist družtvu, da si ravno priznava, da ni napredovalo kakor bi bilo moralo, a temu so uzrok razne sedanje okolnosti tržaške, vzlasti pa tudi to, da med udi samimi ni prave sloge, da je mnogo družtvenikov, ki o vsakej priliki kritikujejo odborovo delovanje, čeravno sami ničesar ne storé v družtveno blaginjo. Naposled izraža vročo željo, da bi odslej družtvo bolj napredovalo in to se zgodi lahko samo, ako si vsi članovi podajo bratske roke in da začnejo vsak po svojej moči truditi se za družtvo.

Druga točka dnevnega reda je bila: poročilo tajnikovo. Gosp. predsednik prosi

ljivec; jaz znam ceno denarjem. Vaše tri karte zame ne propadejo. Nu! . . .

Ustavil se je in s trepetom pričakoval njenega odgovora. Grofinja je molčala; Herman pal je na kolena.

— Ako je kedaj, rekel je, srce vaše poznalo čut ljubezni, ako pomnite njene dražesti, ako ste se vsaj enkrat nasmehneli pri joku novorojenega sina, ako je kaj človeškega bilo kedaj v prsih vaših, tak prosim vas pri čutih soproge, matere, pri vsem, karkoli je svetega v življenji, ne odvrnite me v moji prošnji, odkrite mi svojo skrivnost. Kaj vam je do nje? . . . Morebiti je združena s strašnim grehom, z izgubo večne sreče, s hudičevim dogovorom . . . Pomislite: vi ste stari, živeti vam uže ni več dolgo — jaz sem pripravljen vzeti greh vaš na svojo dušo. Odkrite mi samo vašo tajno. Pomislite, da je sreča človeka v vaših rokah, da ne samo jaz, ampak tudi otroci moji, vnuki in pravnuki blagoslové vaš spomin in bodo ga spoštovali, kakor svetinjo . . .

Starka ni odgovorila ni besede.

Herman je vstal.

— Stara čarovnica! rekel je in zaskripal z zobmi: bodem te pa prisilil, da mi odgovoriš . . .

Pri tej besedi vzel je iz žepa samokres.

Ko je grofinja videla samokres, pokazala je drugič silno razburjenost. Zamajala je z glavo in vzdignola roko, kakor da bi se hotela zavarovati pred strelom . . . potem pala je nazaj . . . in ostala nepremakljiva.

družtvenega tajnika g. J. Macherja, naj čita svoje izvestje, ki slove tako-le:

Slavni zbor! Velečastiti družtveniki!

Po 12 mesečnem poslovanji stopa odstopajoči odbor pred Vas ter Vam poroča o svojem delovanji.

V glavnem zboru 15. maja 1887 izvoljeni novi odbor ustanovil se je v seji 16. maja tako le: gg. Pollich Mate predsednik, Truden Anton podpredsednik, Macher Ivan tajnik in knjižničar, Mankoč Ivan blagajnik. Odborniki: Bunc Ivan, dr. Glaser Karol, Kavčič Josip, dr. Stanger Andre, Žvab Lovro.

Mej letom se ni vršila v odboru nobena izprememba. Odbor je imel resno voljo, a okolnosti so bile take, da družtvo ni napredovalo.

Meseca avgusta 1887 preselila se je čitalnica v nove prostore brez večje dvorane. Stanovanje je pripravno in ugajalo je na prvi pogled. Vzeli smo je pa le zaradi tega, ker ni bilo možno dobiti primernejšega. A videli smo takoj, da so prostori brez dvorane za nas preveliki in pričeli smo iskati drugih. Celo leto se je trudil odbor, da najde družtvu primernega stanovanja. Pogajali smo se tudi z delalskim podpornim družtvom, da najmemo večje skupno stanovanje, kakor bi vsakor ugajalo skupnemu napredku in razvitku tržaških Slovanov. Pa omenjeno družtvo je iskalo le svojo gmotno korist in razbila so se pogajanja. Slednjič se je nam posrečilo najeti primerno stanovanje in sicer v hiši tukajšnje srbske občine. V novih, lepih, v mestnem središču ležečih prostorih napravila se bode dvorana in prihodnji odbor bode deloval tako, kakor smo mi hoteli delovati, a bili zavirani osobito zaradi prostorov.

Gospoda moja! Bridke skušnje na Monte verde prisilile so odbor, da se je držal pravila: postaviti slov. čitalnico na narodno, neodvisno stališče ter pri eventualnih zabavah odpraviti neplodni kozmopolitizem. To je zahtevala tudi večina članov, ker se je dosledno ogibala čitalničnih veselic, katere je napravljajal odbor, da se je sploh kaj napravilo le za goste in ne za članove. Odbor ni bil letos a priori proti veselicam, ampak vedno je

— Pustite otročarije, rekel je Herman, prijemši jo za roko. Vprašam vas poslednjič: hočete li naznačiti mi vaše tri karte? da, ali ne?

Grofinja ni odgovorila. Herman je vzpoznal, da je umrla.

(Dalje prih.)

Filozofija in želodec. (*)

Groteskno-humoristična fantazija, zložil Fr. Mestoselec Goriški.

V zibeli kogar gledala je luna Nemilo, njemu je bojvati boje; Povsod le zoperno in zmir mu poje Nezgode struna.

Nad Koboridom predla se je tenja Mrakú, ko, ah, tipaje se po suknji Izvem, izvem, da všel je vès po luknji Dovtip živjenja.

Polarna zvezda, dnar, s tebo večerja Beži, beži planinski sir s Tolmina, Postelje ne bo mehke, niti vina; Želodec zmerja.

Ko Mária prognanega ne pláši Me, strah! Vsaj vem, da prazno bo na mizi; In kakor Ugolino nekđaj v Pizi Že zrem se v kaši.

In če na polji Jupiter me Pluvij Obliti še bo račil s širne vehe,

*) Na poskušajo.

Pis.

PODLISTEK.

Pikova dama.

Ruski spisal A. S. Puškin, prevél I. H.

III.

(Dalje.)

Grofinja začela se je slačiti pred zrakom. Děli so ž nje z rožami ukrašeni čepec; sneli so napudrano vlasuljo ž njene sive in popolnoma ostrizene glave. Bucike usipale so se okolo nje kakor dež. Rmena sè srebrom šita obleka pala je k nje oteklim nogam. Herman je bil priča zopernih skrivnostij njene toalete; konečno ostala je grofinja v spalnej obleki in v nočnem čepeci: v tem oblačilu, bolj lastnem nje starosti, zdela se je menj strašna.

Kakor vsi stari ljudje sploh, trpela je tudi grofinja zaradi nespanja. Slekši se, usedla se je pri oknu v voltaireov naslonjač in odposlala služanke. Sveče so se odnesle; soba bila je zopet razsvetljena sè samo svetilnico. Grofinja je sedela vsa rmena, gibaje viseča ustna, zibaje se na desno in na levo. V kalnih njenih očeh izobrazila se je popolna odsotnost mislij; gledaje na njo bilo bi možno misliti, da majanje strašne starke ni prihajalo od njene volje, no po delovanji skritega galvanizma.

Na enkrat izpremenil se je ta mrtvi obraz na neizjasnen način. Ustni ste prenehali gibati, oči so oživele, pred grofinjo stal je neznan mož.

misli, kako bi se kaj ustanovilo. Morebiti je marsikdo čestitih družtenikov družih mislij, a uverjeni bodite, da je odbor resno in svestno vse preudaril in potem ukrenol svoj sklep. Natančnih razlogov nečemo tukaj navajati in tudi ni potrebno, ker smo si v svesti, da se v novih prostorih stvar predrugači in razmere izboljšajo. Pravi Slovani zaradi samega plesa tudi ne bodo zapustili našega društva, osobito če uvide resno voljo odborovo v zvezi s finančnimi razmerami društva. Ednoletni plesni počitek pa tudi nikakor ne bode škodil splošnemu razvitku našega društva. Prepričani smo, da bode še v korist, da slednjie razvidijo nekoliko razvajeni naši članovi, kaj so imeli v „Monte verde“, da se v bodoče tesneje oklenejo svojega društva, katero bode zaradi tega v novih prostorih se razvitalo in živahnije delovalo v čast in slavo tržaškim Slovanom in v napredek in lepšo bodočnost slovanskemu življu. Gospoda moja! Ako stori vsak član svojo dolžnost, a se opuste osobito vse osobne mržnje, ako nam bode letošnji počitek in pretekle skušnje dobra šola za bodočnost, uverjeni smo, da bodedo v prihodnje dvakrat napredovali.

Notranje društveno življenje je nekoliko oživelo. Prihajati so jeli članovi pogosteje v bralno in igralno sobo, in čitalnici vedno zvesti pevci skrbeli so tudi, da najde vsakdo na večer v čitalnici živo družbo. Doživeli smo tekom tega letam mnogo jako živahnih in lepih večerov. Ker poznam vztrajnost nekaterih gospodov, osobito pevcev, ne dvojnimo, da postane Slov. Čitalnica zopet poprejšnje središče narodne zabave in shajališče slovanske inteligence v Trstu.

S 1. januv. smo promenili družtvenega čuvarja.

Meseca avgusta ustopili smo prostore odboru za sprejem Čehov. Večina v Trstu navzočih družtenikov udeležila se je sprejema slovanskih bratov. Laskovo zahvalo, fotografsko sliko češkega odbora in krasno vezano knjigo „Vyhod Čechu na Slovinsko“ dobilo je naše društvo od bratskega naroda za izkazane simpatije.

Ustopili so se društveni prostori tudi „Ženski in možki podružnici sv. Cirila in Metoda“ in sicer za veselico 3. julija, za božičnico in sploh za vsa zborovanja in vse seje in sicer brezplačno. Prejeli smo za to iskreno zahvalo.

Tekom leta je društvo čestitalo: mons. Andreju Einspielerju k sedemdesetletnici, častnemu članu g. Davorinu Trstenjaku k sedemdesetletnici, društvu „Zvonimiru“ o priliki Gunduličeve slavnosti in častnemu članu, prevzvišenemu vladiki Jos. Strossmajerju k zlatej maši.

Sožaljenje je pa izrazilo o priliki smrti Frana Levstika in Andreja Einspielerja.

Društvo ima tudi dva častna člana: prevz. vladika J. Strossmeier in gospod Dav. Trstenjak. 4 odlične članove pobrala nam je neisprosnna smrt. Prvi je preminol g. Viktor Dolenc, vodja tržaškim Slovincem, za njim Miko Ferdinand, Anton Dejak in slednjie starosta članov, ustanovitelj Slov. Čitalnici g. Andrej Zorman. Pozivljamo čestite družtenike, da se v njih spomin dvignete raz sedeže. (Slava klici.)

Krasno, lastnoročno risano sliko rajnega V. Dolenca je podaril našemu društvu član g. Vekoslav Kalister, za kar mu je odbor izrekel pismeno zahvalo.

Bo smola res, ker zložil ni mi strehe
Za dans Vitruvij.

Sedaj tolažbe svečnik koj prisije,
A tak ogoljufan — ker praznik sluti —
Filozofijo vso želodec kruti
Na mah prevpije.

Jaz njemu: „Aleksander Macedonec
Čelado je izpraznil v žeje bedi,
In marsikomu v dneva lačneji sredi
Ne vreje lonec.“

„Ti zmirom polnih epikurskih jasli
Zeliš in davkov v sili grozovitni,
In tirjaš je, kder, eksekutor sitni!
Se niso zrasli.“

„Boecij pravi moj, veljá trpeti,
In Ciceron se smeje ničel tkaleu —
Pro Archia beri! — onemu tirjalcu,
Kjer ni imeti.“

„Gorjé človeku, tvoji ocean ko zine:
Ti hujše nego Bren je kapitulu
Pretil, režiš razuma se prestolu
Iz zle globine.“

S filozofije te gubanico načeto,
Da Holoferna sem lepó utišil,
Srcá Betul'jo, mislim, da sem rešil.
Zadel presneto!

Vročilo in vložilo se je 55 aktov.

Odbor je imel 19 rednih sej.

Naročeni smo bili na 23 novin, list „Politik“ je pa poklonil društvu g. Truden, za kar mu izrekamo toplo zahvalo. Društvo je bilo tudi član „Slov. in Hrvatske Matice.“

Končavši svoje poročilo ponavljam svoje zgoraj navedene nadeje sè srčno željo, da se vsi družteniki zbero okolo svojega narodnega ognjišča, okolo Slov. Čitalnice, da v društvu mirujejo v prihodnje vse osobnosti, da vsak član dosledno loči stvar od osebe, plemeniti cilj od osebnih interesov, da postanemo vsi pravi naučeni člani ter ne pripuščamo vsega dela in vse odgovornosti odboru, za-se pa pridržujemo le kritiko. Učimo se od naših nasprotnikov požrtvovalnosti, učimo se od njih narodnega navdušenja in složno delajmo v prospeh našega društva po geslu: v edinstvi je moč.

Kakor knjižničar in arhivar poroča, da je 452 vezkov v knjižnici in da ima zdaj čitalnica 80 zborov in četverospenov.

Na predsednikovo vprašanje, ima li kdo kaj opomniti o tem poročilu, oglasi se g. Ž i e c in omeni najprej opomnje v predsednikovem govoru, da nekateri člani nasprotujejo društvu; preporoča, naj se s takimi strožje postopa in v najhujšem slučaju tudi izključi; dalje pa ima še neko opomnjo o tajnikovem poročilu, namreč da ko je del. društvo iskalo novih prostorov, ni iskalo lastne koristi.

Predsednik na to izjasni vso stvar, da vsako društvo mora skrbeti za svojo korist, zatorej ni nič žaljivega v poročilu.

O tretjei točki vstane blagajnik g. A. T r u d e n in nam natanko poroča o družtvenem denarnem stanju. Dohodkov je imela čitalnica v prošlem letu gl. 1938.71; troškov pa 2031.15, zatorej je nedostatka 92 gl. 44 novč. Primanjkljaj je začel uže 1884; od poprej imamo še starega deficita gl. 157.64 zatorej vsega vkupe gl. 250.08. Gosp. blagajnik je potem še govoril nekako tako le:

Sedanje Vam vsem dobro znane razmere so krive, da ne morem Vam izkazati boljše bilance. Naša čitalnica obstoji uže 27 let; nikakor pa ne sme se posebno od strani naših nasprotnikov misliti, da bode zaradi tega društvo propalo. Nikakor!! Hočemo je obdržati sè svojimi silami; nobena žrtev ne bode prevelika. Saj delamo za naš mili narod! Želel bi pa od naših narodnjakov boljše podpore, da izbrišemo deficit; saj njega svota ni tako velika in čudno, rekel bi: žalostno je od nekaterih naših narodnjakov, da tako težko roke stavijo v mošnjo za naše društvo, med tem ko vidimo Italijane in Nemce o vsakej priliki žrtvovati denar za svoja društva. Da, to je velika slabost našega naroda.

Sedaj še nekaj o drugej podpori.

Čuli ste od gosp. tajnika, da pridemo s 24. avgustom v novo stanovanje, našej Slovanskej Čitalnici ugodnejše prostore, ki se nahajajo v hiši srbske občine. Dal Bog, da bi delo obradilo obilo dobrega sadu, ki bi bil slovanskej inteligenciji v Trstu na čast in vsemu narodu na korist.

V to ime pomozí Bog i narodjaki!

Račune sta bila pregledala gg. Straus in Stepančič in našla vse v podpolnem redu.

O četrteji točki: posamične želje in predlogi oglasi se g. H r a s t ter pravi,

„Odpraviti me kaniš“ — on zakruli —
Z modrije plevami tako? . . Ti mene!
O zvedi! Snove jaz še bolj učene
Pridjal bom culi.

„Zdaj žvižgaj bič! Ahilov lek pa maži,
Po koži kaj preveč če bi srbelo,
Al' koga nebote bi kaj zadelo
V dozdevnej laži.

„Vrti da svet — učé te zvezdogledi —
Valed sfer postav se, kak se motiš ž njimi!
Želodec pišče k plesu zdaj in v zimi,
Le-tó izvedi!“

„Povodov polne čine v dolgih vlakih
Izzovem jaz, ko prazen sem obližev,
Ne slavohlepe le, tud' jaz ti križev
Rodim na frakih.“

„Zbok mene pesem Žid vam poje staro,
Dediče mročih krezov solza zmoči,
Ko jaz zakulim, koj ti v nogo počí
Petarda v kvaro.“

„Nad ruhe puntajo se, lej, plenice,
Dovtipi v svet dežé ko ščavelj kisli,
Čeprav ko ribe v suhem mnoge misli
Žele mornice.“

„V klobuk smeje se, Karbonar rodove
S predrznim Ničnikom vznemirjuje,

da najpoglavitnejše društvo v Trstu je del. podp. društvo in da bi morala tržaška inteligenca se nekoliko več brigati za-nje nego li do sedaj, ko se mu je nekako odtegovala. — Gosp. F u r l a n i se zahvaljuje v imeni vseh družtenikov odboru na njega delovanji.

Ker ni drugih predlogov, pretrga se zborovanje za 10 minut, da se družtveniki dogovore gledé v o l i t v e v novi odbor.

Izvoljeni so bili: za predsednika g. Mate Pollich, v odbor pa gg. Bunc Ivan, dr. Glaser Karol, Kavčič Josip, Macher Ivan, Mankoč Ivan, Truden Anton, Viličič Hinko in Vučković Gjuro.

Za namestnike gg.: Žvab Lovro, Furlani Ljud. in Straus Josip.

V seji 29. t. m. se je odbor ustanovil tako-le: podpredsednik g. T r u d e n A.; tajnik in knjižničar g. M a c h e r I.; in blagajnik ter gospodar g. Mankoč I.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V državnem zboru bila je pretekli teden na dnevnem redu nova pogodba z paroplovnim društvom „Lloyd“ v Trstu. Znano je, da je to edino veliko brodersko društvo avstrijsko, ki ima zveze z Azijo, Afriko in Južno Ameriko ter ima namen proizvode avstrijskega obrta voziti na oddaljena svetovna tržišča, kjer tekmujejo mej sabo Anglija, Francija, Nemčija in v zadnji čas tudi Italija. V vsakej imenovanih držav je pa več mogočih, dobro razvitih in uzorno ustrojjenih paroplovnih družtev, katere dotične vlade krepko podpirajo, da morejo po kolikor mogoče nizkih cenah voziti izdelke domačega obrta v daljne dežele, kjer najdejo mnogo kupcev ter si čedalje bolj prisvajajo tržišča. Dočim torej druge vlade izdatno podpirajo taka društva, mora tudi naša vlada skrbeti za to, da edino tako društvo utrdi in razširi, da bodo mogli tudi avstrijski obrtniki tekmovati z inozemskimi obrtnostijo. Vrh tega pa ima naš Lloyd tudi poštno zvezo z vzhodnimi deželami in z Afriko, ter mora, ako je treba, dati vladi toliko ladij na razpolaganje za prevažanje vojakov, živeža in municije. A ne glede na to, da je to društvo, ki daje tudi baš sinovom primorskih dežel mnogo zaslužka, zelo potrebno, mora pa vlada v interesu naših trgovcev in obrtnikov gledati na to, da bode poslovalo vselej tako, da bode v prvej vrsti izvažalo naše izdelke in se oziralo še le v drugej vrsti na tuje izdelke. Resolucija poslanca Hallwicha je zatorej jako umestna, ko naroča vladi, da dela na to, da vnanje ministerstvo temeljito pregleda in preuredi prometni pravilnik društva Lloyd tako, kakor to zahtevajo koristi naše države, da posebno ob izvažanju naši izdelki ne bodo prezirani ali pa kakor se je to do sedaj godilo, da bi društvo nekatero vrsti blagani ne hotelo prevažati. Društvo so zagovarjali tržačan Stalitz, trgovinski minister in drugi. Trgovinski minister je v svojem govoru rekel, da bode vlada imela velik upliv na tarifno politiko Lloyda, in da bode društvo obvezala kupovati domač premog, kakor tudi ozirati se v prvej vrsti na domače obrtnike, ko bode izdelovalo nove ladije. Isterski poslanec Millevoj pre-

poroča vladi, naj skrbi za to, da Lloyd ne bode zmanjšal tako znatno in tako naglo svojega osobja, kakor je nameraval, ker bi bil za naše delalce in mornarje preobčutljiv udarec. Poslanec Hevera kritikoval je tudi in po pravici, previsoke tarife Lloyda, ki so v primeri s tarifi italijanskih, francoskih, angleških in nemških družtev tako visoke, da našim obrtnikom in trgovcem uže zaradi tega ni mogoče v tujih udaljenih deželah tekmovati z inozemskim obrtom. Ta poslanec očita društvu tri velike nedostatke: 1. visoke vozarine 2. prepočasno vožnjo 3. pomanjkanje direktnih zvez z inozemskimi tržišči ter preporoča, da vlada skrbi za to, da se vse to odstrani. Na to so bile resolucije in pogodba sprejeta. Vtorek in sredo razpravlja državni zbor o novem davku na žganje. Debata bode živahna. Poljaki se še vedno kujajo in niso prav nič zadovoljni z novo postavo, zato je izvrševalni odbor brzojavno poklical nekatere dalmatinske poslance na Dunaj, da bodo o tej debati navzočni in kar je glavna stvar, da bodo za njo glasovali.

Gospodska zbornica bode še ta teden zaključila proračunsko debato in bode državni proračun uže 1. junija objavljen z dotično finančno postavo.

K r a n j s k i deželni zbor snide se prve dni junija meseca v izrednem zasedanju, razpravljat bode o zakonu kovertiranja kranjskih zemljiškoodveznih obljacij. Zasedanje se potem najhitreje prodalji ter bode deželni zbor rešil uže sedaj vsa dela za tekoče leto.

V h r v a t s k e m saboru zakonskem razpravlja se o posledicah kazenskih obsodeb in kaznij. Za načrt govorili so razni poslanci, mej njimi tudi opozicijonalec Brlić. Dr. Ante Starčević govoril je proti. Debata je na to odložena na 1. junija. Poslanec Brlić interpeluje, kaj slavna vlada kani storiti, da se v interesu javne morale in zakonitosti, ter zaradi obvarovanja ugleda državnih oblastev obustavi ali zapreči samovoljna praksa v pogledu konfiskacij novin. To interpelacijo je poslanec prav lepo sestavil, no pa saj mu ni manjkalo gradiva, ko so vender le opozicijalni listi v Zagrebu in drugod po deželi skoro vsak dan zaplenjeni in je poštemu človeku na Hrvatskem nemogoče povedati svoje mnenje. Poslanec Banjančić urgira vlado, naj uže enkrat uvede preiskavo proti nekaterim magistratskim uradnikom mesta Karloveca. —

V o g e r s k e m državnem zboru interpeliral je poslanec Helfy ministra-predsednika Tiszo, ali je res, da je trgovinski minister izjavil, da bi ne bilo lojalno udeležiti se francoske svetovne razstave 1889. leta, ter da bode vsled tega onim, ki bi hoteli to storiti, stvil zapreke. Tisza je v svojem času izjavil, da vlada onih, ki se hočejo razstave udeležiti, ne more podpirati samo zato, ker jej primanjkuje denarja. Katere izjave naj se torej drže ogerski obrtniki? Tisza odgovarja, da se razstave ne more udeležiti ne samo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev in da nikakor ne želi, da bi se ogerski obrtniki izpostavljali nepotrebnim troškom, katero bodo morali nositi sami. Pravi pa, da bi bilo bolje, da ne izpostavljajo madjarsko trobojnice nevarnosti, da bi bila zaničevana, kakor se je to drugim zastavam dogodilo.

Vnanje dežele.

R u s k e novine zelo ostro pišejo proti Nemčiji, katere vlada hoče za 50 posto povišati carino na rusko žito, ali bolje popolnoma zaprečiti uvažanje tega ruskega pridelka. Nemška vlada, pravi, da hoče na tak način varovati koristi domačih poljedelcev, a resnica je pa ta, da Bismark namerava Rusijo oškoditi. V ta namen je baje da uže pridobil tudi Avstrijo, ki bode šla v tej stvari za Nemčijo, ter tudi ona povišala carino na ruske proizvode. „Novosti“ pišejo o tem, da Bismarku ni za to, da brani nemške veleposestnike, ampak za kaj družega; on hoče podkopati blagostanje Rusije in jo tako prisiliti, da stopi v zvezo z onimi, ki niso baš najbolj naklonjeni nemški veličini. „St. Peterburskija Vjedomosti“ pišejo, da ni govora o tem, da preti po ruskem žitu nevarnost nemškemu gospodarstvu. Rusija mora prejeti vrženo jej rokavico, ako neče izgubiti svoje mejnarodne samostalnosti. Dolžnost Rusije je, da tudi ona meri z ono mero, s katero se njej meri. Soglasnost ruskega novinstva v tem vprašanji oplašila je Nemce in več nemških listov oglasilo se je uže proti Bismarkovim nameram. Da, čujemo celo, da nemška vlada ne bode tega načrta izvedla in službeni in poslužbeni nemški listi so uže dobili povelje, da ne smejo več tako ostro pisati proti ruskim vrednostnim papirjem.

Zbok mene, lej, po noči tam krščuje
Krčmar sodove.“

„Navdušene odpró Panateneje
Le tam zbok mene, kist Apel ti zgrabi
Z Menandrom Aristofan v mojej rabi
Se v knjigi smeje.“

„Gradé se meni Têbe in Atene,
Poetom fantazija, ko že hira,
Se vneumlje vsem, od Plavta do Šekšpira
Lej, spet zbok mene.

„Ahil srdí se, Nestor bister sodec,
Veliki Korzec tat je zel? . . Praznije!
V povodov jedro glej, in ti zasije
Pravzrok: želodec!“

„Kaj svetu pisane rodi prikazni?
Smodniški dim, strupá strašné bolezni?
Rodí poboje, črt in c'lo — ljubezen?
Želodec prazni!“

„Os nima toliko osir, bliščavih
Kaister ne labudov, trup ne članov,
Ko svet ti zapeljuje modrijanov
Vsaj v tem lažnjivih.“

„Alkôran Epikur je moj resnični,
Ki svet prečara v srečni Eldorado,
Naj trobi Drôgenov suho stado
In trop jezični . . .“

S r b s k a kraljica Natalija ostane 6 let, t. j. ves čas, ko se bode kraljevič šolal na Nemškem, kar ne pričaja, da bi se kraljeva soproga kanila sprijazniti. Milan „veliki“ je pa obolen in leži, njegov angelj varuh Hristič pa „dela“. Odstavil je namreč uže vse radikalne in liberalne uradnike ter je nadomestil z naprednjaki. On revieut toujours! Tudi ti verni sluge grobokopa Srbije, Garašanina zaseli so zopet svoja mesta, kar je znamenje, da se tudi njih svitli gospodar in po mnenju dunajskih in peštanskih novinarjev, najspretnější srbski politik kmalu povrne na svoj ministerski stol, da nadaljuje z „velikim“ kraljem svoje pogumno delo. Nevolja proti kralju v narodu čedalje bolj raste!

„Narodna Pravda“ pripoveduje, da knez Ferdinand ni dosegel na svojem potovanju po Bolgarskem postavljenih si svrhe, kajti narod, ki se mu je hotel pritoževati zaradi previsokih davkov, ni mogel do njega; Stambulov je vedno skrbel za to, da knez ne izve resnice. Blizu Trova lučali so ljudje gnila jabolka v knežvo kočijo, zaradi česar je bilo mnogo zaprtih. Kneževa mati Klementina povrne se na Bolgarsko. V ministerstvu je nastala kriza. Koburg ne more več shajati s Stambulovim, ki dela kakor bi bil on knez in ubogemu Ferdinandu ne pusti nobene pravice. Kohurgov si išče novega ministerstva, ki mu bode bolj pokorno.

Monarhisti in boulangisti zedinili se bodo na Francoskem ter delali na to, da bode vlada zbornico razpustila. Celo deželo bodo spravili v ta namen na noge in zbirali povesod prošnje in podpise, da vlada zbornico razpusti.

Razmere mej Turčijo in Grško so se ublažile in obe vladi se bodeti baje da mirno sporazumeli glede Krete.

Brazilski cesar Don Pedro je tako bolan, da so zdravniki izgubili vse upanje rešiti ga.

V Barceloni na Španjskem odkrit bode te dni spomenik Kristofu Kolumbu. Barcelonski magistrat pripravlja velikanse slavnosti v proslavo velikega mornarja ter vabi tudi magistrat rodnega mu mesta Genove, da se udeleži teh slavnostij. Vabilo je slednji sprejel.

D O P I S I.

S Krasa, 26. maja. Sedanji najlepši ukras Škrbinske cerkvi so gotovo nove orglje, katere sta pred kratkim postavila gosp. brata Zupan, graditelja orgelj v Kamnigoric pri Kropi na Gorenjskem. Izborne nove orglje so 20. izdelek naših slavnih Zupanov. Omara tem orgljam je vkusno izdelana, lepo pobarvana ter svitlo polikana. Perspekt obstoji iz treh delov, srednji je nižji, krajna sta višja; okrašen je s srebrosvetlimi piščalimi, laskavimi arabeskami in z napisom: „V spomin duhovniškega stoletnice 1886.“ Pred orgljami je igralnik, podoben harmoniju ter tako nastavljen, da gleda sviralec proti altarju. Krasni igralnik, to ti je umetno, lepo delo! Nad lénimi tipami manuala, broječega 54 tip, stoji registri po vrsti, kakor pri harmoniji. Kako lahko in ročno je tedaj registrovanje! Na mestu prilično, kjer ima harmonijum podnožnika za mehove, tam ima naš igralnik tri zbiralnike: forte, mezzo forte in piano. Nekoliko niže od teh, proti igralcu je v srpastej ridi dvooktavni podnožnik. Sapnik je po stožčevem sistemu. Mehovje je v orgljah, pod sapnikom ter goni je lahko 7letni deček.

Cele orglje imajo preko 650 piščalij, katere so skoraj vse iz metala, le malo število, kakor: bourdun, oktavnin in globoki bas so lesene. Naši Zupani izdelujejo sploh tudi one piščali iz kovine, katere izdelujejo drugi orgljarji iz lesa, in to je izvestno od velikanske prednosti. Da se jim pa stvar tako vrlo sponaša, ima vir v nekeje velevažnej njihovej iznajdbi, (o ognjenem spajanju čina s cinkom), ki je zaslovela uže široko po Evropi. Zupani pošiljajo svoje izdelke na Nemško, Francosko, Belgijo in druge inovlasti. Slava vrlim Gorenjcem!

Orglje imajo 14 registrov, 12 je pevajočih, ostala 2 sta: oktavnin spojnik in pedalni spojnik. Poleg tega, kakor uže omenjeno, so še trije zbiralniki: forte, mezzoforte in piano. Žaman opisujem krasoto posameznih glasov, pa vendar storim to, da podam svojim p. n. čitateljem vsaj senco teh umotvorov.

Principal 8' ima prijeten, odločen, polnpevajoč sladak glas. V nekkih laških orgljah sem našel nekako podoben glas pod krasnim registrom „vox humana“. — Bourdun 8', ta je tako pogojen, da bolje ni bilo mogoče. Nikdo ne bi dvojil, da ni

živ flavtist v orgljah. — Harmonična flavta 8' živo spomina na prijeten harmonijum. Glas jej je jako ponižen ter močno nagiblje k nabožnosti. — Gamba 8' je zelo šumljajoča, tako krasna flavta, da je ni mogoče dostojno opisati, treba jo je čuti; glas jej je tako sladko-nežen in prisrčen, da človeka kar očara; poslušalec se zdi, da čuje iz daljnih višin nadzemske glasove. — Gamzov rog 4' je prijeten, malo ostro šumeč glas, ki posebno v kombinaciji z drugimi prijetno ugaja ter daje najprijetnejše lice. — Oktava 4' ima čist, jasen in krepak principalni ton. — Dolce 4' je kaj mil, mehak, rekel bi angeljski glas. — Mixture je trojna, krepka, a vendar ne kričeča in režeča, temveč daje orgljam polnost, mogočnost in veličastnost glasov. — Trompeta 8' je zelo močan, bliščeč in svečanosten glas; izdelana je po najnovem načinu. — Naslednji glasovi so v podnožniku: Subbas 16' je močan, tresoč in teman glas. — Oktavnin bas 8' je jasen, odprt in prijeten. — Pozavna 8' je krepko pevajoča sila. — Dispozicija orgelj, katero je pregledal in potrdil naš slavni g. A. Foerster v Ljubljani je taka, da imajo orglje od najmilejših po vrsti do najkrepkejših glasov vse, kar je mogoče postaviti v orglje enakega obsega in velikosti.

Mehanizem, nastavljen na premnogh stolcih, kotih, vodih, vrtelih, tako urejen, da se ga lahko do najmanjšega delca razloži, zvezan in prevezan na vse kraje, da ne ropoče ovit in podoležen z usnjem in suknom je tako dostaten in dovršen, da ima sviralec cele orglje v popolnej svojej oblasti. On more v trenu, brez napora izpreminjati in kombinovati glasove tako, kakor mu vevajajo glasbena pravila in lastna volja.

Krasne te orglje sta kolavdovala: č. gospod Amb. Poniž, nadučitelj v Rihenbergu in č. gosp. Pietro Zannini, orgljar v laški Gradski. Prvi je izrazil: „To je cerkven, modern instrument, kakeršnega še ni v teh krajih. Oblika, materijal, glas ter orglje v celej svojej celoti so tako izvrstne, da zaslužijo izredne pohvale. Cena 1537 gl. je kaj nizka.“ Gosp. Pietro Zannini pravi: „V gospodih Zupanih poznam svoje konkurente, ki so mi sicer nehote, a vendar uže večkrat bili na potu, kot take bi se svojo kritiko v lastno korist ne smel podpirati, — poštenost moja pa tirja, da Zupane priznam popolnim mojstrom, ki so postavili krasne, izvrstne, dovršene orglje, kakeršne tirja orgljarsko strokovnjaštvo. Čudno se mi zdi, kako je mogoče za tako nizko ceno postaviti take orglje.“ Da mojster o mojstru, Lah o Slovenci, celo svojem konkurentu toliko izreče, je dovolj!

Skrbina, občina broječa komaj 100 hiš si je omislila tako krasne orglje, — čast in hvala podjetnim, požrtvovalnim Škrbincem, — hvala in slava pa tudi gospodom Zupanom, katerih delo pričja o njih vsega preporečevanja vrednem strokovnjaštvu in dovršenem orgljarstvu. Dal jima Bog zdravje, da bi po našej milej domovini postavila še mnogo takih umotvorov!

Od Drave, dne 22. maja. Na svojo čestitko k zlatej maši biskupu Strossmayerju sprejelo je naše bralno društvo sledeče zahvalno pismo: „Hvala Vam liepa na srdačnoj čestitci, koju mi o mojej zlatnoj misli na ime slavnoga, „bralnega društva“ priposlali izvoljeste. Bog Vas dragi blagoslovio i sve čast. članove Vašega društva svakim dobrom obilno nadario! Bog dragi blagoslovio krasnu Sloveniju i krepio dragu našu braću Slovence u ohrani svoga jezika, svojih pravá i običaja! Bog dragi uskorio čas našega narodnjega jedinstva izmed brata Slovence i Hrvata a uskorio i čas vjerskoga jedinstva sa našom ostalom slavenskom braćom u crkvi katoličkoj! — Još jednom: toplá Vam moja hvala i moj biskupski blagoslov! Sa bratskom ljubavju — Strossmayer s. r.

To pismo je sedaj prava dragocenost, s katero se ponaša naše društvo in biskupski blagoslov nas je okreplil z novim pogumom v našem trudopolnem narodnem delu. A ni se nam baš pritoževati, da to delo ne bi rodilo uspeha, da bi ne uplivalo na nezavedno ljudstvo, ako bi samo imelo le nekaj dobrih prijateljev. Pa kakor sem uže zadnjič omenil, da se inteligencija naša za naše napore dosti ne briga, to morem potrditi z novič v tem dopisu, ko Vam hočem podati kratko poročilo o večerajšnji družtvenej veselici. Bila je v resnici nekako prisiljena, kajti imela bi se vršiti (in celo z igro) uže o pustu, pa takrat bila je srečno zaprečena, ker se namreč z našim e. kr. okr. glavarstvom nismo

mogli pogoditi glede odločenih in najetih prostorov, ki so bili društvu ribniškemu, v vasi samej prepovedani! Akoprav smo potem dobili na pritožbo od visokega namestništva povoljen odlok, izostala je vendar igra, sedaj iz drugega razloga in se večerajšnji dan napravila samo veselica s pozdravom, govori, petjem in godbo in — tombolo za kratek čas. Od tega programa prečtalo je zopet e. kr. okr. glavarstvo zadnjo točko — tombolo s takšnim klasično pisanim odlokom, da ga boste veselili, ko ga Vam pošljem; pa za naše občinstvo bile bi popolnem zadostovale prve tri točke, ako bi tudi tukaj v dejanji po nemarnosti povabljenih ne bila edna odpadla. — (Konec prih.)

Domače vesti.

Vsi čestiti odborniki političnega društva „Edinosti“ se uljudno pozivljejo, da se izvestno udeležijo odboro ve seje, ki bode prihodnjo nedeljo dne 3. junija ob 10^{1/2} zjutraj v prostorih delalskega podpornega društva via Molin piccolo št. 1. Ker so zelo važne stvari na dnevnem redu, prepričani smo, da ne bode nikdo manjkal.

Prečsedništvo.

Z lepimi podlistki smo dobro preskrbljeni. Po „Pikovej dami“ začnemo objavljati znamenito povest dobro znanega češkega pisatelja Svatopluka Čecha „Jastreb contra Grlica“, preložil gosp. M. Vrnilež. Nadejamo se, da ustrežemo s tem spoštovanim čitateljem in nežnim čitateljicam.

Imenovanja. Poštni komisar Tomaž Zarič je imenovan za poštnega tajnika v Trstu. — Deželno namestništvo v Trstu je imenovalo: konceptnega praktikanta Jakobca pl. Rubellija za namestništvenga koncipista, namestništvenga koncipista Antona Rebeka za začasnega okrajnega komisarja in konceptnega praktikanta Ernesta pl. Gironcolija za začasnega namestništvenga koncipista.

Občinski svet tržaški je imel v soboto 26. t. m. ob 7. uri zvečer javno sejo. Predsedoval je župan dr. Bazzoni, vlado je zastopal okrajni glavar baron Conrad; navzočih je bilo 35 svetnikov. Po odobrenji zapisnika zadnje seje razpravlja se o predlogu mestne delegacije ob ustanovitvi novih mest v davkarskem uradu. Poročilo, katero je sestavila komisija „ad hoc“, opira se na to, da se je delo v mestnem davkarskem uradu od leta 1873. do danes šestkratno pomnožilo, uradnikov pa je vedno samo toliko, kolikor določuje naredba od leta 1872. Res je, da je tudi nekoliko pomočnih uradnikov, toda z obzirom na veliko važnost urada, moralo bi se stvar konečno urediti. Zatorej prodloga mestna delegacija:

1. naj se ustanové razven uže obstoječih služeb še mesta 4., 5. in 6. likvidatorja v V. razredu z letno plačo po 900 gld. in 200 gld. stanarine; mesto 3. in 4. oficijala z letno plačo 850 gld., mesta treh praktikantov s plačo 500 gld., dveh praktikantov s plačo 450 gld., dveh brezplačnih praktikantov, mesto uradnega sluga s plačo 450 gld. in 5 služabnikov s plačo 400 gld.;

2. mesto II. davkarskega komisarja v V. razredu s plačo 900 gld., stanarine 300 gld. in popotni pavšal 300 gld. na leto s pogojem, da si napravi komisarsko opravilo na lastne stroške ter jo nosi v službi;

3. da se zniža popotni pavšal sedanjemu komisarju od 350 na 300 gld.;

4. da se izplačuje 3 dinarje in 2 pomočna slugi ne kakor do sedaj iz zaklade točke „davki“, temveč iz točke „osrednje zaklade“ ter da se dovoli poznej kredit za mesta pod 1. za tekoče leto od dne, s katerim se službe oddajejo in

5. naj razpiše izvrševalna oblast prazna mesta.

O glavnej razpravi poudarja svetnik R. Luzzatto, da je predlog mestne delegacije preosnovitev urada in ne samo pomnoženje osebja. Predlaga zatorej, naj se povrne načrt delegacije, odnosno komisiji „ad hoc“ v novo proučenje. Predlog podpira dr. Venezijan, pobijajo pa ga dr. M. Luzzatto, dr. Consolo in Ventura. Konečno se sprejme predlog mestne delegacije brez promene.

Svetnik Janovitz predlaga, naj se povrne baš razpravljani predmet mestnej delegacije v proučenje, da li in koliko bi prevzela država troškov, ki narastejo občini po pomnoženji davkarskih uradnikov. Predlog se sprejme.

Pooblaščuje se mestna delegacija na predlog tržnega odseka, da pusti koncesijo vdovam in sirotam prodajalcev, ki

imajo svoja stališča na javnih trgih in v posebnem slučaju tudi takim sorodnikom umrlih prodajalcev, katere so isti vzdrževali. Ostane pa veljaven zaključek občinskega sveta v seji 9. julija 1883., po katerem se take koncesije več ne dele in da se uže obstoječe s časom odprave.

Seja je trajala do 8^{3/4} ure zvečer.

„Unione Ginnastica“ uže nekoliko nedelj dela izlete v okolico tržaško. Prošlo nedeljo je bila v Skednji in kakor poročajo italijanski listi, so jih Skedenci naudušeno sprejeli in tudi ob odhodu da so jim še vpili „evviva“. Česa iščejo Tržani v tolikem številu po okolici? zdaj na Opčinah, zdaj v Skednji itd.? Svoj namen imajo, in sicer političen namen, da nekako pripravljajo in mažejo in gladijo in mehčajo okoličane za prihodnje volitve! Saj „Piccolo“ sam pravi, da ti izleti proizhajajo iz najsrečnejše misli in da družtveniki jo vedo ceniti, ker jo umejo! (Queste gite nel territorio partono da un felicissimo pensiero: ed i soci comprendendo lo apprezzano!) Kdor ima ušesa, da sliši, naj sliši in kdor ima oči, da gleda, naj gleda!

Mestni magistrat opozoruje v posebnej naredbi vse prodajalce, trgovce, obrtnike in poslovodje raznih podjetij v mestu, da imajo vsak dan staviti pred vrata svoje prodajalnice itd. posodo s hladno pitno vodo za pse. Kdor bi se proti tej naredbi pregrešil, kaznovan bode po postavi.

Za vinski trg in razstavo v Trstu pripravlja e. kr. kmetijsko društvo v Gorici zbirko glavnih šeststih vrst Goriških vin iz domačih trt, to je Vipavca, Furlanca iz nizke rovani in teritorja, Brica in Terana.

„Slovanski Svet“ prinaša v svojej 10. številki naslednje vsebino: 1. Prvi slovanski kongres in sedanost. 2. Učna enakopravnost na Slovenskem. 3. O cerkvenih obredih. 4. Književno delovanje Malorusov. 5. Psoglaveci. 6. Dopis. 7. Pogled po slovanskem svetu. 8. Književnost.

Sestkrat oženjen! V Velikem dolu na Krasu se poroči v ponedeljek 4. junija 74letni Valentin Sivec z 52letno vdovo s Kontovela. Bil je uže petkrat vdovec in vendar je še popolnoma čil in čvrst. Ima četrto otrok, najstarejši je jedva v 11. letu.

Slepar. Pri raznih tržaških bogataših se je prijavil okolo 25letni mladenič, kateri se je imenoval Anton Bizjak ter pripovedoval, da ne more šole dalje obiskovati, ker nima potrebnih sredstev ter prosil zaradi tega podpore. Več dobrosrčnih ljudij mu je dalo denarja, dokler ni doznala policija, da je takozvani dijak znani slepar Ivan Peternel iz Cirkna pri Tolminu. Varača so zaprli.

Velik pes je napadel mehanika Ivana Schwarza v mesnicah (ulici Beccherie) ter ga ugrizel v levo stegno. Gospodarja nevarne živali so prijavili policiji.

Od kapi začet je bil 47letni prodajalec Vekoslav Vianello na trgu rudečega mosta. Odpeljali so ga v bolnico.

Kaznenke. Dne 26. t. m. ob 9. uri zjutraj so se odpeljale iz Trsta v Ljubljano Marija Ribos, Viktorija Danielis in Marija Mlekuž. Iz Ljubljane jih odprave v žensko kaznilnico v Begunje.

Zbolel je na trgu rudečega mosta prodajalec Vianello, baš ko se je dogovarjal z nekim kupcem. Zvila ga je božjast in zaradi tega so ga odnesli takoj v bolnico.

Poskušeno samoubojstvo. 20letni R. B. si je zaudal v nedeljo 27. t. m. v kavarni Polytheama. Gostje so opazili, da je mladenič užil strup ter naglo pozvali zdravnika, kateremu se je posrečilo rešiti ga. Nagib žalostnemu koraku je baje da nesrečna ljubezen.

Policijsko. Na parniku „Argo“ so se stegli mornarji ter 45letnega Domenika Pagliarija tako neusmiljeno naklestili, da je moral v bolnico. — Lačni tatovi so odnesli mesarju Franu Travanu četrto vola, vredne 30 gld. — 18letni postopač Jakob C. je ukradel v ulici Cavana 13letnemu otroku srebrno uro in pobegnol. Zasačili so ga na obali Sanita in ga zaprli. — Dinar Franjo Antonini je ukradel meseca februarja t. l. 173 gl. 20 kr. iz zapečatenega pisma, nadomestil denar z brezvrednim papirjem ter je zopet zapečatil. Policija pa je to sčasom zvedela, in ga spravila pod ključ.

Sodnijsko. 38letni Martin Dvojak iz sezanskega okraja je dne 27. sept. p. l. zavratno napadel Josipa Rossija po prepisu v nekeje gostilni v ulici Anastasio v Aleksandriji in ga hudo pretepel. Obsodilo se je ga na 2mesečno ječo. — Voznik Josip Ferglan je dobil 4 mesece zapora, ker se je 14. p. m. gospi Emi Sala mej vožnjo proti Vipavi nevarno grozil.

RAZNE VESTI.

800letnica vseučilišča v Bolonji. 12. junija t. l. slavi bolonjsko vseučilišče svojo 800letnico. Vseučilišče v Bolonji je izvestno najstarejše na svetu. Govori se, da je nastalo iz pravniške šole cesarja Teodorija II. leta 425 po Kr. rojstvu. Mesto je slovelo s svojim vseučiliščem, kajti bilo je na istem do 10.000 dijakov iz vseh evropskih dežel, posebno iz Nemčije, Španjske, Ogerske i. dr. Dijaki so imeli svoje lastne kolegije. Posebnost tega vseučilišča pa je bila, da je imelo več odličnih profesorov in ženskih članov, ki so se mnogokrat posebno odlikovali. Še v početku 18. stoletja je predavala doktorica Lavra Bassi o matematiki ter prirodoslovji in v novjšem času je bila na profesorski stolici za grško književnost Klotilda Tambroni. Posebno je slovelo to vseučilišče zaradi šole o pravu. Več stoletij so se naobraževali nemški mladeniči v pravnih vednostih v Bolonji in pravniški učitelji tega vseučilišča so bili zvesti svetovalci nemškemu cesarjem iz hohenshtauske hiše.

Strike v Parizu. Delalcem v raznih pokrajinah na Francozskem, ki so ustavili delo, pridružili so se sedaj tudi delalci, ki vrše visoki železni stolp, takozvani „Eifelov stolp“, za pariško raztavo. Zahtevajo, da jim se poveča plača v razmeri, kakor raste stolp.

Listnica uredništva.

Gosp. neimenovanemu dopisniku iz Podgraj: Kolikokrat moramo se prepričati čestitim dopisnikom, naj nam povedo svoje pravo ime, kajti na anonimne dopise se ne oziramo, kakor tudi na Vaš denarnji ne, dokler nam ne javite svojega natančnega naslova.

Br. 593.

Oznanilo.

S častitim odlokom vis. e. kr. namestništva v Trstu od 15. t. m. št. 7046, dovoljen je novi sejem v Herpeljah za vsakovrstno živino, za les, za kletarsko, hišno, kmetijsko, uprežno, poljsko in čeloborejsko orodje in hišne oprave, izdelke domačega obrta, poljske pridelke, žito in moko itd. na 2. dne vsakega meseca in ako bi ta dan padel na nedeljo ali praznik, sejem bo pa na prihodnji delavni dan.

Prvi ta sejem bo 2. dne junija 1888.

Ker je vas Herpelje na lici 4 državni in 3 železnih cest, kder vlaki iz Trsta, Divače in Istre vsak dan zjutraj ob 8. uri in popoldne od 6. do 9. ure dohajajo in odhajajo na vse te strani, upati je živahne udeležbe teh toliko zaželjenih sejmov.

Občinsko glavarstvo

Materija 25. maja 1888

Kastelic s. r., obč. glavar.

SUKNO
razposilja za gotov donar ali po postnem povzetju po zelo nizkih cenah in sicer

samo dobre vrste:	3-10 m, cela obleka, samo f. 3,50	boljša, 4,50
3-10 m, " " " " " "	3-10 m, " " " " " "	3-10 m, " " " " " "
2-10 m, " " " " " "	2-10 m, " " " " " "	2-10 m, " " " " " "
3-10 m, " " " " " "	3-10 m, " " " " " "	3-10 m, " " " " " "
2-10 m, " " " " " "	2-10 m, " " " " " "	2-10 m, " " " " " "
3-10 m, " " " " " "	3-10 m, " " " " " "	3-10 m, " " " " " "

Kur ni komu všeč, se lahko vrne Uzorec franco. — Naslov: **FRIEDRICH BRUNNER** Nadobno. Brunn. Na deloblo. Op. Uzorec za gospodo krojače nefrankovani.

NULLUM PEPSINUM,

nisi pepsinum Arpii.

To izvrstno grško želodečno zdravilo je pod stalnim nadzorstvom društva strokovnjakov kemikov in pod posebno kontrolo slovečega zdravnika dr. Hagerja. Pokazalo se je kot izvestno najboljšo sredstvo za slab želodec, toliko kar se tiče vkusa, kolikor sijajnega uspeha ter je v tem obziru pripoznano od vseh zdravniških krogov v Nemčiji.

Uspeh tega zdravila je tolik, da se more zvati najboljšo sredstvo proti pomorski bolezni, tudi proti trehoboli in prehlajeni želodecem. Ako se pije vsak dan pred obedom kozareček te pijače z vodo, hitro se občuti dobrotvoren upliv. Za otroke zadostuje manj, primerno starosti.

Zaloga v Trstu pri **S. ASCOLI**. Via Nuova št. 15, I p.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za go spe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 41-104

KMETIJSKO BERILO

prodaja

TISKARNA DOLENC

v Trstu

mehko vezano po 50, trdo po 70 kr. komad Z pošto 5 kr. več.

ZBIRKA

DOMAČIH ZDRAVIL,

kakor jih rabi slovenski narod.

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil Dragotin Hribar. — Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem.

Ta slovenskemu narodu zelo koristna knjižica dobi se pri „Narodnej Tiskarni“ v Ljubljani, Gospodske ulice št. 12. — Stane 40 kr., po pošti 45 kr.

Tiskarna Dolenc v Trstu
izdeluje vsakovrstna tipografska dela, kakor: priročne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, usopnice, zaključne račune (bilance), ročnice, cenike, polnomoči, jestvenike, carinska pisma, naznanila, izporedne listke itd.

VELIKA DENARNA LOTERIJA.

500,000

MARK

kot največji dobitek v najsrečnejem slučaju ponuja velika od hamburske države zajamčena denarna loterija.

Posebno pa:

1 prem. à mark	300000
1 dobit. à mark	200000
1 " " "	100000
1 " " "	90000
1 " " "	80000
1 " " "	70000
2 " " "	60000
1 " " "	55000
1 " " "	50000
1 " " "	40000
1 " " "	30000
1 " " "	15000
1 " " "	12000
26 " " "	10000
56 " " "	5000
106 " " "	3000
257 " " "	2000
2 " " "	1500
515 " " "	1000
839 " " "	500
30020 " " "	145
15960 " " "	200, 150, 124,
100, 94, 67, 40, 20.	

Najnovjša velika, od visoke državne vlade v Hamburgu dovoljena in z vsem državnim premoženjem zajamčena denarna loterija ima 95.500 srečk, od katerih se bode 47.800 srečk, tedaj več kakor polovica, v sedmih razredih sukcesivno izžrebalo; za žrebanje določeni skupni kapital znaša

9,160.290 mark.

Pr vrednost te denarne loterije je, da se vseh 47.800 dobitkov uže v malo mesecih in sicer v sedmih razredih gotovo izžreba.

Glavni dobitki I. razreda znaša 50.000 mark, po sto v II. razreda 55.000, v III. 60.000, v IV. 70.000, v V. 80.000, v VI. 90.000, v VII. eventualno na 500.000, specialno pa na 300.000, 200.000 mark itd.

K udeležitvi te velike denarne loterije vabi podpisana kupčijska tvrčka — Naročevalci se prosijo naročiti priložiti dotične zneske v avstrijskih bankovcih ali pošnih markah. Denar se lahko pošlje po poštni nakaznici. Naročitve se izvrše tudi proti poštnemu povzetju. — Za žrebanje I. razreda, velja:

1 cela originalna srečka av. v. f. 3.50
1 polovica orig. srečke av. v. f. 1.75
1 četrtna orig. srečke av. v. f. 0.90

Vsak dobi orig. srečko z drž. grbom in uradni načrt žrebanja, iz katerega se natančneje razvidi ra delitev dobitkov, čas žrebanja, uloge različnih razredov. Takoj po žrebanju dobi vsak udeleženec uradno listo dobitkov. Dobitki se točno po načrtu izplačajo pod državnim jamstvom. Ako kupcu srečk ne ugaja načrt žrebanja, jemljemo srečko pred žrebanjem nazaj in dotično svoto povrnemo. Uradni načrti žrebanja se na željo naprej zastoj pošiljaj na ogled. Pričakujoči k novemu žrebanju mnogobrojna naročila, prosimo, da nam bo mogoče vsa naročila skrbno izvršiti, taista kolikor mogoče hitro, vsakako pa pred

14. junijem 1888.

doposlati direktno podpisnemu bureau.

Valentin & C.

Baukgeschäft

HAMBURG.

Rajžev skrob (štirka)

tovarne na Reki

(z boletu in brez nje)

zagotovljen, prost vseh tujih snovij, zaradi tega se lahko upotreblja brez strahu v hranilno sredstvo. Kar se tiče kakovosti kakor tudi cene, ne boji se nobene konkurence, o čemer se lahko prepriča vsak, ako kupi z malimi novci malo škatljico.

Dobiva se v zalogi via Carinthia N. 22 v Trsti

kakor tudi v vseh glavnih mirodilnicah in prodajalnicah jestvin.

Izdajatelj in odgovorni urednik Lovro Žvab.

„SLAVIJA“

vzajemno-zavarovalna banka v Pragi

Čast nam je naznanjati čast. občinstvu, da smo vrhni zastop za pokneženo mejno grofijo Goriško in Gradiško izročili gospodu

Josipu Valenčiču v Gorici

in da je naša pisarna odslej v ulici sv. Klare št. 8. blizu gimnazije.

Glavni zastop vzajemno-zavarovalne banke „Slavije“ v Ljubljani.

Bremen in Gogen mit Schnell dampfern nach Amerika. Expedition nach Australien

Nähere Auskuuft: bei F. Missler, General-Schiffs-Expedient, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

FILIJALKA V TRSTU

e. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2%
8- " " 2 1/4%	3-mesečni " 2 1/4%
30- " " 3%	6- " " 2 1/2%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez stroškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodb.

Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 gld., za vsako svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. maraja 1888.

48--10

Želodečno boleznio zdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edina in nedosegljiva želodečna pijača. Da si človek izvoli pravi lek proti želodečnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandenes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izledkov itd., katere se občinstvu kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega nego škodljiva zmes. Edini jeruzalemski balzam si je zagotovil vsled svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodečno živce hitro krevalne moči pravico prednosti nad vsemi v tej stroki znanimi zdravili, kar dokazuje tudi s vsakim dnevom večje prasanje po njemu. Ta balzam bogat na delujočih snovih kinetske rebarbare, katera korenike je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljanje in čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v zelodecu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neječnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 1-15

GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marka Ravasini i G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Palisca. 11-25

Tiskarna Dolenc v Trstu.